

2020-2021 GÜZ DÖNEMİ
HIST200 DERSİ
PROJE

**ANKARA DÖŞEMECİLER ESNAF VE SANATKÂRLAR
ODASI'NIN TARİHİ VE AHİLİK GELENEĞİ İLİŞKİSİ**

DERS KODU: HIST200

ŞUBE KODU: 10

TAKIM NO: 5

ÖĞRETİM GÖREVLİSİ: ABDÜRRAHİM ÖZER

TAKIM ÜYELERİ:

- 1) ALİ TÜRKER BAŞAR, 21703815, ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ**
- 2) MEHMET YİĞİT ERDOĞAN, 21704058, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ**
- 3) OSMAN YASİN BİÇER, 21803751, ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ**
- 4) ŞEVVAL TÜRKİLERİ, 21702443, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ**

ÖZET

Bu makale Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkarlar Odası'nın kuruluşunu, günümüzdeki faaliyetlerini, kuruluş aşamasında ilkelerini özümlediği Ahilik ve Gedik teşkilatının Oda'nın kuruluşu üzerindeki etkilerini anlamayı amaçlamaktadır. 10 Ağustos 1950 yılında Hüsnü Diker başkanlığında kurulan bu oda, mobilya döşemecileri mensuplarının sorunlarına çözüm getirmeyi, sosyal dayanışmayı sağlamayı ve aynı zamanda döşemecilik zanaatındaki gelişmeler hakkında esnafı bilgilendirmeyi esas edinmiştir.

Anahtar Kelimeler: Döşemecilik, Ahilik Prensibi, Gedik, Hüsnü Diker, Esnaf

ABSTRACT

This paper is written for elaborately evaluating the establishing of Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkarlar Odası, its current activities, the correlation between the guild and *Ahilik* and *Gedik* traditions which are assimilated by the guild. The guild, which is founded by Hüsnü Diker on 10 August 1950, aims to solve the furniture upholsterer's issues, provide the social unity and also inform the craftsmen about the improvements in craftsmanship.

Key Words: Upholstery, *Ahi* Order, *Gedik*, Hüsnü Diker, Craftsmen

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
Ahilik Geleneği ve Gedik Teşkilatı.....	2
Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası Kurulduğu Tarihte Döşemecilik Sektörünün Durumu.....	4
Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın Kuruluşu ve Faaliyetleri	6
Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın Kuruluşunda Ahilik Prensibinin Etkisi ve Yeri.....	8
Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın ve Döşemecilik Sektörünün Yakın Tarihi .	10
Sonuç.....	13
KAYNAKÇA	14

GİRİŞ

Yüzyıllar boyu ağaç işleri ve mobilyacılık alanındaki gelişmeler sonucunda döşemecilik adında ayrı bir zanaat dalı ortaya çıkmıştır. Döşeme, mobilyalarda iskelet adı verilen çatkının çeşitli gereçler ile oturulabilir hale getirilmesine verilen isimdir.¹ Döşemecilik, bu işlemi gerçekleştiren ve bunu bir zanaat haline getiren mesleğe verilen isimdir. Döşemeci ise bu mesleği icraat eden kimselere denir.² 10 Ağustos 1950’de kurulan Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası bu mesleği yürüten zanaatkarların bir araya gelmesini, yeni zanaatkarları yetiştirmeyi, meslek mensuplarının ihtiyaçları için gereken yardımda bulunmayı, bu sektörde imal edilen ürünlerin en iyi şekilde sunulmasını hedefler. Oda, başta Hüsnü Diker olmak üzere Kemal Yurdakul, Ferit Ergür ve Arif Toygartepe öncülüğünde Ankara’da kurulmuştur. Günümüzde hala faaliyetlerine devam eden Ankara Esnaf ve Sanatkârlar Odası, döşemecilik mesleğini idame ettiren esnaflardan oluşur. Kamu kurumu olarak nitelendirilen bu meslek kuruluşu tüzel bir kişiliğe sahiptir.³

İlk kurulduğunda henüz oda statüsünde olmadığı için bu kuruluşun resmi adı Ankara Döşemeciler Derneği olarak belirlendi. Sonrasında yaşanan yasal değişiklikler, kuruluşun statüsünün dernekten odaya geçmesine sebep oldu.⁴ Derneğin ilk kurulduğu yer olan Ulus’tan ayrılıp günümüzde de kullanmaya devam ettiği “Siteler” olarak bilinen sanayi bölgesine taşınmasının ardındaki nedenler araştırılarak; o dönemin sosyoekonomik durumu ve esnaflara karşı olan tutumun ne yönde olduğu hakkında bilgi edinilmesi hedeflenmektedir.

---

¹ Rıfat İltter, *Modern Döşemecilik ve Ev Dekorasyonu* (Ankara, 1974), 6.

²"Döşemeci," Türk Dil Kurumu Sözlükleri, erişim tarihi 6 Aralık 2020.
<https://sozluk.gov.tr/> .

³ “Tarihçe”, Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası, erişim 6 Aralık, 2020.
<http://ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=9> .

⁴ Hüseyin Ar, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, ANKESOB binası, 27 Kasım 2020.

Ana amaçlarımız arasında; Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın kurulduğu dönemde bu sektörün ne durumda olduğunu araştırmak, Oda'nın kuruluşuna sebep olan etkenleri belirlemek, Oda'nın kuruluşunda etkisi altında kaldığı ve günümüzde de temel prensip olarak benimsediği Ahilik geleneğini araştırmak, Ahilik prensibinin Oda ile ilişkisini yakından incelemek, Oda'nın bu sektöre mensup esnaf için ne tür faaliyetlerde bulunduğunu ve üyelerinin sorunlarına ne tür çözümler getirdiğini araştırmak yer almaktadır.

Ahilik Geleneği ve Gedik Teşkilatı

Ahilik, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Anadolu'da esnaf ve sanatkârlar arasında iş birliğini sağlamak, kaliteli mal üretimini artırmak, esnaf ve müşteri arasındaki ilişkiyi düzenlemek, iş kollarına belirli ahlak kuralları çerçevesinde nitelikli eleman sağlamak amacıyla düzenlenen bir prensipler bütünü ve kurumudur. Ahi Teşkilatı Türk ticaret geleneğinin sözsüz kurallarını oluşturur.⁵

Ahilik Teşkilatı kurulmadan ve Anadolu'da Türklerin varlığı yaygınlaşmadan önce esnaf ve sanatkârlar genellikle gayrimüslim yerli halktan oluşuyordu. Türklerin rekabete ortak olabilmeleri için bir birlik kurmaları zorunluymuştu. Ahilik Teşkilatı, Anadolu'nun Müslümanlaşması ve Türkleşmesinde de büyük rol oynamıştır.⁶

Ahilik Teşkilatı sayesinde Müslüman Türkler birbirlerine yardımcı oldular ve Anadolu'da alıcı ve satıcı arasında genel ahlak kurallarına dayanan bir memnuniyet ilişkisi sağlandı. Teşkilat üyeleri esnafın ürettiği malların sıklıkla denetlenmesi, bozuk mal üreten satıcılardan bir süre alışveriş yapılmamasının teşvik edilmesine özen gösterilirdi. Hatta, bu yasaklamalar da teşkilatın üretimde ve ticaretlede liyakat esasını ne denli ciddiye aldığını belirtir. Ahilik Teşkilatının etkileri

---

⁵ Fahri solak, *Ahilik Kuruluşu, İlkeleri ve Fonksiyonları* (İstanbul: Hiperlink, 2009), III.

⁶ Faruk Andaç, "Osmanlı Döneminde Ahilik Teşkilatı", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (1993): 2-3.

sadece Anadolu’da ticaret üzerinde değildir, günümüzde, fütüvvet ve ahilikten kalma bazı adet ve sözler toplumsal hayatta yerini korumaya devam eder. Örneğin “pabucu dama atılmak” deyimini bu gelenekten gelir. Sağlam ayakkabı yapmayıp kasıtlı olarak kötü ayakkabı yapan kişi(ler) Ahi Reisine şikâyet edilirdi. Eğer ki esnaf haksız bulunmuşsa yaptığı ayakkabı dama atılırdı ve ahali ondan alışveriş yapmamaya özen gösterirdi.⁷ Bu uygulamadan kalan deyim hala kullanılması da Ahilik geleneğinin resmen olmasa da günlük hayatta yerini hala nasıl koruduğunu gösterir niteliktedir.

Ahilik, Avrupa’da sanayi alanında yaşanan büyük gelişmelere dek Anadolu’da sosyal hayatın düzenlenmesinde de etkili, çok yönlü bir kuruluştur. Teşkilat içinde yamak-çırak-kalfa-usta hiyerarşisi kurulmuştur.⁸ Bu hiyerarşik düzende yer alan esnaf ve sanatkarların baba-evlat ilişkisine benzer bir ilişki kurulması amaçlanmıştır. Bu sayede teşkilata yeni giren üyelerin sağlam bir ahlak zemininde mesleklerinde ilerlemeleri hedeflenmiştir.⁹ Bu baba-evlat, ya da usta-çırak ilişkisi Türk esnafları arasında hala yaşatılmaktadır. Ahilik teşkilatının kaldırılması ile birlikte ahiliğin fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebilecek bir yapı geliştirilememiştir çünkü ahilik sadece bir esnaf kuruluşu değil, etkili olduğu zaman diliminde fetih hareketlerine dahi yardımcı olan bir kuruluştur.¹⁰

---

⁷ Andaç, “Osmanlı Döneminde Ahilik Teşkilatı”, 3-4.

⁸ Mustafa Kılıç, “Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitimi Şekillendiren Eğitim Kurumlarından Ahilik, Gedik, Lonca, Enderun Mektebi’nin Tarihi Gelişimleri,” *Vocational Education*, 7/4 (2012): 66.

⁹“Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitimi Şekillendiren Eğitim Kurumlarından Ahilik, Gedik, Lonca, Enderun Mektebi’nin Tarihi Gelişimleri,” 68.

¹⁰ Adnan Mahiroğulları, “Selçuklu/Osmanlı Döneminde Kurumsal Bir Yapı: Ahilik/Gedik Teşkilatı ve Sosyo-Ekonomik İşlevleri”, *Journal of Social Policy Conferences*, no. 0/54 (2011): 140.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası Kurulduğu Tarihte Döşemecilik Sektörünün Durumu

---

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın kuruluş nedenlerini ve kurulurken yaşanan olayları daha doğru bir şekilde değerlendirmek için o yıllarda Türkiye'nin ekonomik durumu ve döşemecilik mesleğinin Türkiye'de ne boyutta icra edildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Odanın kuruluş yılı olan 1950 ve öncesinde Türkiye'nin ekonomik durumunu olumlu olarak nitelendirmek pek mümkün değildir. Cumhuriyetin ilanından 1940 yılına kadar, ekonomiyi kalkındırmak üzere pek çok başarılı atılımlar ve planlar yapılmış olsa bile 1939-1945 yılları arasında patlak veren İkinci Dünya Savaşı neredeyse her devleti etkilediği gibi Türkiye'yi de olumsuz etkilemiştir. Türkiye'nin savaşa dahil olmamış olmasına ve ekonominin küçülmesine karşı alınan tüm tedbirlere rağmen o dönemki Türkiye ekonomisinin güçlü olduğunu söylemek mümkün değildir. Ne var ki, savaş sonrası uygulanmaya başlanan 1946 İvedili Sanayi Planı ve 1947 Vaner Planı gibi atılımlar Türkiye ekonomisini olumlu yönde etkilemiştir.¹¹

Odanın kuruluşunun ilk yılları olan 1950-1960 yıllarında yaşanan bazı krizlere rağmen, o yıllarda Türkiye ekonomisi adına daha olumlu gelişmeler de yaşanmıştır. Özellikle savaş nedeniyle durağanlaşan kooperatifçilik hareketlerinde, 1950 sonrasında büyük gelişmeler yaşanmıştır. Kooperatifçilik fikrinin Türkiye'de iyice yayılması, kooperatifçiliğin yasal düzenlemeler ile altyapısını sağlama alması ve devletin kooperatiflere destek vermesi, yaşanan gelişmelere örnek olarak verilebilir. Yaşanan bu gelişmeler, Türkiye ekonomisine 1950-54 yılları arasında %13'lük büyüme oranı olarak yansımıştır. Bu gelişim sürecinin altında yatan sebeplerden biri olarak Türkiye'nin çok partili döneme geçmesi de ileri sürülebilir.¹² Ancak tüm bu gelişmelere rağmen

---

¹¹ O. Murat Koçtürk ve Meryem Gölalan, "1923-1950 Türkiye Ekonomisinin Yapısal Analizi," *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik*, no. 2 (2010): 48-65.

¹² Yasemin Memioğlu, "Türk Kooperatifçiliğinin Dönemsel Analizi (1950-1960 Dönemi)," *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, no.52 (2017):903-905.

1957-1958 yılları arasında bir döviz sorunu ile karşılaşıldı. O zamanki yıllara göre Amerikan dolarının rekor seviyeye ulaştığı ve bu krizin Türkiye'deki esnaflara da olumsuz olarak yansıdığı belirtilmiştir. Bu dönemde, döşemecilik sektörü için çok önemli bir malzeme olan 'kara çivinin' bulunamaması, sektörün olumsuz etkilenmesine yol açmıştır. Almanya ve Japonya gibi ülkelerden ithal olarak getirilen bu malzemenin eksikliğinin yol açtığı kriz, o zamanki Ankara Döşemeciler Derneği tarafından çivi makinesi ürettirerek çözüme kavuşturulmuştur. Çivi makinesinin Ankara'da üretilmeye başlaması esnaflar arasında bu makinenin kullanımının yaygınlaşmasına ve yaşanan malzeme kıtlığı sorununun çözülmesine yardımcı olmuştur.¹³

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası kurulmadan önce, döşemecilik sektörünün gelişmesine katkıda bulunan en önemli olay; Hüsnü Diker isimli döşemeci ustasının İstanbul'dan Ankara'ya gelmesiydi. Diker, Ankara'ya gelmeden önce bu meslek neredeyse yalnızca İstanbul'da icra ediliyordu. Meslek sahiplerinin büyük bir kısmını ise Rumlar ve Ermeniler oluşturmaktaydı. Ankara'da ise o yıllarda yalnızca basit ürünler veren, yok denecek kadar az sayıda döşemeci bulunuyordu. Diker, İstanbul'dan Ankara'ya, Atatürk'ün Ankara Hipodrom'da oturacağı koltukların döşeme işini yapması üzerine çağrılmıştı. Ankara'ya ulaştığında, burada döşemecilik sektörünün neredeyse hiç gelişmemiş olduğunu fark etti ve bu meslek dalının gelişmesi ve yaygınlaşması için faaliyetlerde bulundu.

Günümüzdeki çoğu ustaların ustası olan Hüsnü Diker aynı zamanda Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odasının da kurucusudur. Hüsnü Diker'den bizzat ders almış ve zamanının büyük döşemeci ustalarından biri olan Cemal Yurtkuran, Hüsnü Diker'i okulda eğitim görmediği

---

¹³ Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran'ın evi, 1 Aralık 2020.

halde çalışkan, girişimci ve zeki biri olarak nitelendiriyor.¹⁴ Hüsni Diker'in ne kadar zeki ve elit bir insan olduğunu, İlber Ortaylı şu sözleri ile açıklıyor:

Söz gelimi, Türkiye'de benim tanıdığım en elit insanlardan biri döşemeciler loncasının eski başkanlarından Hüsni Diker ustaydı. Ben onu derse davet ederdim, ölene dek de ettim. ... Bugün o zanaatla uğraşırsanız, Hüsni usta dikişi diye bir dikiş olduğunu görürsünüz. Adam hususi bir dikiş geliştirmiş; yani ordinaryüslüğe ulaşmış, metot bırakmış...¹⁵

İlber Ortaylı'nın, Hüsni Diker ustayı eğitim görmediği halde bir ordinaryüslüyle eş değer tutması, Hüsni Diker ustanın döşemecilik mesleği adına ne derece önemli bir kişilik olduğunu bir kanıtı olarak gösterilebilir.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın Kuruluşu ve Faaliyetleri

---

1950li yıllarda Ankara'da Döşemecilik zanaatı ile uğraşanlar, Ulus ve çevresinde mesleklerini devam ettirmektedir. Ankara'da bu meslek daha fazla yaygınlaşmamıştı ve toplamda sadece 5 tane mobilya mağazası vardı. Bu beş mağaza da Ulus'taki Anafartalar caddesinde faaliyet göstermekteydi.¹⁶ Bu bilgiler ışığında o dönemde Ulus'un bu mesleğin Ankara içerisindeki merkezi olduğu söylenebilir.

1950 yılında Ulusta şehir çarşısı adlı yerde kauçuk satan bir dükkân açıldı. Kauçuk-sünger olarak adlandırılan bu madde günümüzde kullanılan mobilyaların temel malzemelerinden biridir. O dönemdeki mobilyalarda döşeme işleminde kauçuk yerine daha ilkel, daha çok çaba gerektiren yaylı bir sistem ve viştal/kıtık adında bir malzeme kullanılıyordu. Kauçuk döşeme işlerini hem çok daha kolaylaştırdı hem de ortaya çıkan ürünleri daha ergonomik hale getirdi. O dönemin ustaları

---

¹⁴ Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran'ın evi, 1 Aralık 2020.

¹⁵ İlber Ortaylı, *Bir Ömür Nasıl Yaşanır* (İstanbul: Kronik Kitap, 2019), 160.

¹⁶ Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran'ın evi 1 Aralık 2020.

henüz böyle bir malzeme ile karşılaşmadıkları için, bu malzemeden dönemin döşemecilik zanaatının önde gelen ismi olan Hüsnü Diker ustaya bahsedildi. Hüsnü usta bu kauçuk dükkanını inceledikten sonra ivedilikle döşemecilikte ileri gelen dostlarıyla toplantı düzenledi ve “bizim meslek elden gidiyor hemen bir dernek kuralım”¹⁷ diyerek meslektaşları Kemal Yurdakul, Burhanettin Kansuk, Osman Kutlu ve Hayım Levi ile 10 Ağustos 1950’de Döşemeciler Derneğini Konya Sokak, Ulus’ta kurdular.¹⁸

Derneğin kurulduğu 1950li yıllar ve sonraki yıllarda Ulus, Rüzgârlı sokakta sıklıkla çıkan keresteci yangınları yüzünden, o dönemin idarecisi Adnan Menderes yangınlara çözüm bulmak amacıyla “Siteler” adlı bir mobilya sanayi bölgesi kurdu muştur.¹⁹ Ulus civarında esnafılık yapan mobilyacılar ve döşemeciler, Siteler sanayi bölgesine gerek güvenlik açısından gerekse de daha geniş çalışma alanlarına sahip olması nedeniyle zaman içinde taşındılar. Siteler sanayi bölgesi yaklaşık 5000 dönümlük bir araziye sahip olup günümüzde de yaklaşık 10500 kişiye istihdam sağlamaktadır.²⁰ Döşemeciler Derneği de bu geçiş sürecinde Ulus’taki döşemeciler esnafının azalmasıyla Ulus/Konya Sokak’tan, Altındağ Siteler’e taşındı. Gerçekleşen bu taşınma işlemi; 50’li yılların sonunda yer almıştır.²¹

Dernek, kurulduktan sonra Hüsnü Diker usta öncülüğünde o dönemin sorunlarına çözümler bulmaya ve hedeflediği amaçlar doğrultusunda çalışmalar yapmaya başlamıştır. Döşemeci esnafının her türlü gereksinimlerini elde edebilmeleri için Ulus/Konya Sokak’ta Döşemeciler

---

¹⁷ Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran’ın evi 1 Aralık 2020.

¹⁸ "Derneklerimizi Tanıtıyoruz Döşemeciler Derneği," *Esnaf Gazetesi*, 1 Kasım 1951.

¹⁹ Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran’ın evi 1 Aralık 2020.

²⁰ "Siteler, Mobilya ve Ankara," Ankara Kalkınma Ajansı resmî sitesi, erişim tarihi 6 Aralık 2020.

https://www.ankaraka.org.tr/tr/siteler-mobilya-ve-ankara_904.html.

²¹ Hüseyin Ar, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, ANKESOB binası, 27 Kasım 2020.

Kooperatifi kuruldu.²² Bu kooperatif İstanbul'dan getirdiği malzemeleri çok düşük bir kâr ile esnaflara ulaştırmaya başladı. Dernek, döşemeci zanaatkârların kendilerini geliştirmeleri için Millî Eğitim Bakanlığı ile iletişime geçti. MEB'in tahsis ettiği eğitimciler ile döşemecilik ve teknik çizim kursları açıldı. Dernek, esnaflara imkân ve fırsatlar sunmasının yanı sıra ortak problemler için çözümler üretmeye çalıştı. 1957-1958 yıllarında gerçekleşen döviz krizi, bahsedilen ortak problemler için en önemli örneklerden bir tanesidir.

17 Mayıs 1991 tarihinde 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanun değişikliği sebebiyle Döşemeciler Derneği, “dernek” statüsünden “oda” statüsüne yükselmiştir.²³ Böylelikle Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası adı altında daha güçlü bir ses haline gelmiştir.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın Kuruluşunda Ahilik Prensibinin Etkisi ve Yeri

---

Ahiliğin fonksiyonlarının bir kısmını yerine getirebilmeleri umuduyla birtakım kuruluşlar ortaya çıktı. Hem zaman hem de toplum zihniyeti farklı olduğu için ahilik felsefesinin günümüzde tam anlamıyla yaşatılması mümkün değildir. Ancak, benzer fonksiyonları karşılamak için ticaret ve sanayi odaları, sendikalar, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu gibi kuruluşlar oluşturulmuştur.²⁴ İş hayatının örgütlenmesi, esnaf ve sanatkarların birbirlerine destek çıkması, işçi-işveren ilişkilerinin düzenlenmesi gibi hedefler hayata geçirilmeye çalışılmaktadır. Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası da bu amaçlarla oluşturulan kuruluşlardan biridir.

Kuruluş aşamasında hedeflenen şeyler arasında; üyelerinin mesleki, ekonomik ve hukuka dayalı problemlerini çözmeye çalışmak, sosyal bir dayanışma ortamı oluşturmak, birlik ve

---

²² Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran'ın evi, 1 Aralık 2020.

²³ “507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun,” *T.C. Resmî Gazete*, 17 Mayıs 1991 ve sayı 20874.

²⁴ Solak, *Ahilik Kuruluşu, İlkeleri ve Fonksiyonları*, 25.

beraberliği korumaya yönelik çalışmalarda bulunmak, dürüstlüğe ve güvene dayalı bir ortam oluşturarak mesleki disiplini sağlamak gibi önemli maddeler yer alır.²⁵ Odanın bu hedeflerinin ahilik geleneğinden esinlenerek oluşturulduğunu söylemek mümkündür. Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası, belli kurallara uyarak faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarları bir çatı altında toplamak amacıyla faaliyete geçmiştir.

Resmiyette Ahilik teşkilatı kaldırılmış olsa da Ticaret Bakanlığı bünyesinde her sene ahilik haftası kutlamaları yapılıyor. Esnaf odalarının katılım sağladığı etkinliklerde "Yılın ırağı", "Yılın Kalfası", "Yılın Ahisi" dlleri ile "Ahilik Hizmet dl" ve "Ahilik Onur dl" gibi ödüller de veriliyor. En son 2020 yılında gerçekleşen bu ödül töreni 14-20 Eylül tarihleri arasında Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası yelerinin de katılımıyla gerçekleşmiştir.²⁶ 2019 yılında Yılın Ahisi dl Döşemeciler Odası'na mensup bir ye tarafından kazanılmıştır.²⁷

Odanın kuruluşunda ve faaliyetlerinde Ahilik teşkilatının devamı niteliğinde olan Gedik Teşkilatı'nın da önemli bir etkisi bulunmaktadır. Ahilik kuralları, teşkilatın etkin olduğu zamanlarda, gayrimüslim vatandaşlar üzerine de uygulanmak istenmiş, bu nedenle Ahi Teşkilatları din ayrımı gözetmeyen loncalar olan Gedik Teşkilatlarına dönüşmüşlerdir. Müslüman ve gayrimüslimlerin bir arada çalışmasına olanak sağlayan, Ahilik ve Gedik prensiplerinin temellerinden olan hoşgörü ilkesinin Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın kuruluşunda da benimsendiği söylenebilir. Odanın kuruluş zamanlarında ilk üyelerden birinin Musevi olmasının hiç kimse tarafından önyargıyla karşılanmaması buna örnek olabilir.²⁸ Ayrıca

---

²⁵ "Tarihçe", Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası, erişim tarihi 4 Aralık, 2020.

<http://ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=9> .

²⁶ "Ahilik Haftası Ne Zaman? 33. Ahilik Haftası Kutlamaları Belli Oldu!," *Hürriyet*, 15 Eylül 2020.

²⁷ Hüseyin Ar, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, ANKESOB binası, 27 Kasım 2020.

²⁸ Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran'ın evi, 1 Aralık 2020.

odanın eski başkanlarından Hüseyin Ar'ın da belirttiği üzere, odanın kuruluşundan bu yana devam eden yardımlaşma ve sosyal birlik oluşturma çabaları gereği gelen her yönetici meslek mensuplarının menfaatlerini kollar. Kendi tasarımlarını yapmaları, ürünlerinin kaliteli olması için çalışmalar yapar.²⁹ Odanın bu çabasının Ahilik teşkilatının kurulmasına vesile olan yardımlaşma ihtiyacıyla aynı doğrultuda olduğu söylenebilir.

Cemal Yurtkuran'ın anlatmış olduğu anısı; ahilik kültürünün Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odasının kuruluşunu ne denli etkilediği hakkında daha detaylı ve önemli bilgiler sağlayıp Ahilik teşkilatının aslında ne kadar değerli bir oluşum olduğunun anlaşılmasında büyük bir pay sahibi:

Mesela eskiden çok mağdur olan meslektaşlar vardı. Bizim ustamız, hatırlıyorum, bir tepsi vardı elinde, döşemecileri dolaşır para toplardı, ona yardım ederdi. Şimdi bu ahilikten gelen bir görenek. Sonra, yeni yetişen arkadaşlar akıllarına göre para toplayıp bir kenara koyup yatırım yapmaya başladılar, o zamanlar böyle bir şey düşünülüyordu zaten fakirlik vardı.³⁰

Bu anıdan da anlaşıldığı üzere, Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası özellikle kuruluş yıllarında Ahilik prensibinden yoğun bir şekilde etkilenen davranışlara sahip olmuştur. Esnaflar arasında yardımlaşma kültürünün yaygın olması buna verilebilecek örneklerden biridir.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın ve Döşemecilik Sektörünün Yakın Tarihi

---

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın günümüzdeki durumu ele alındığında, ne yazık ki mesleğe olan talebin gitgide azalmasıyla yoğun bir üye kaybının söz konusu olduğu belirtilmiştir. Bu azalma, piyasanın ekonomik durumunun güvenilirliği az olmasından dolayı iş

---

²⁹ Hüseyin Ar, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, ANKESOB binası, 27 Kasım 2020.

³⁰ Cemal Yurtkuran, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Cemal Yurtkuran'ın evi, 1 Aralık 2020.

değişikliğine gidenler ve 4+4+4 eğitim sisteminin sebep olduğu zamanla artan çırak eksikliğinden dolayı kaynaklanmaktadır.³¹ Günümüzde, uzun zaman boyunca süren bir tasarruf sürecinin ardından aldıkları binada işlerini gerçekleştiren sanatkârlar, bu mesleği olabildiğince yeni nesle aktarmaya çalışıyorlar.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'nın döşemecilik sektöründeki yeri ise, şu anda daha çok küçük esnaflara yönelik bir hizmet sergilemektedir. Zira büyük esnaflar şirketleşme ve markalaşma faaliyetlerinden dolayı "Ticaret Odası" gibi daha farklı kurumlara üye olmak zorunda kalıyorlar.

Sektörün karşılaştığı en yaygın problemler ise şu şekilde listelenebilir; hammadde sorunu, nakliye sorunu, enerji sorunu, teknoloji ve kalifiye işgücü yetersizliği, tasarım çalışmalarının yetersizliği, tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği.³²

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası günümüz Başkanı Ali İhsan Bostan ile gerçekleştirilen görüşmelerimizde, bizlere bu sektörün yaşadığı sıkıntılardan bahsetti. Şu anda yaşanan en önemli sıkıntılardan bir tanesinin sünger krizi olduğunu, ham madde için dışarıya bağımlı oldukları için dernek üyelerinin sünger bulmakta zorlandıklarına dikkat çekti. Ayrıca, Ham maddenin yüksek fiyatları nedeniyle, Oda'nın da bu duruma herhangi bir şekilde yeteri kadar yardımcı olamadığını söyleyen Bostan, ağustos ayından bu yana yaşanan bir kriz olduğunu ve %300 oranında fiyatların zamlandığını belirtti. Bazı esnafların asıl mesleğinin döşemecilik olduğunu ancak yaşanan bu kriz nedeniyle daha garanti olduğunu düşündükleri başka bir işte

---

³¹ Ali İhsan Bostan, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Ali İhsan Bostan'ın işyeri, 28 Kasım 2020; Hüseyin Ar, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, ANKESOB binası, 27 Kasım 2020.

³² "Mobilya Sektörünün Temel Sorunları", Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası, Erişim 6 Aralık 2020. <http://www.ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=52>.

çalışmak zorunda kaldıklarının altını çizdi. Son olarak “Kendini yetiştiremeyip zor durumda kalan meslektaşlar var.” ifadelerini kullandı.³³

Odanın, günümüzde halen devam etmekte olan faaliyetlerinden biri meslek mensuplarına verilen eğitimlerdir. Esnafları, meslek mensuplarını mesleğe dair bilgilendirmek, onları daha iyi eğitebilmek için odanın fiziksel imkanlarından yararlanılır. Bunun için oda üyeleri gruplara ayrılır ve konferans salonlarında öncelikle slaytlar ve sunumlar yardımıyla bir teorik bilgi verilir, bunun için öncelikle yetkililerle ve sanat eğitimleriyle istişareler yapılır. Bu eğitimlerde herhangi bir ürünün nasıl kullanıldığı, hangi malzemeleri kullanmanın daha uygun olacağı öğretilir. Bu teorik eğitimlerin ardından tezgâhta eğitim başlar.³⁴

Oda, ANKESOB ve KOSGEB iş birliğinde verdiği “Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi” ile girişimciliği öğretmek, meslek mensuplarına iş planı kavramını anlatmak ve yeni esnaf/sanatkâr işyerlerinin kurulmasına öncülük etmeyi amaçlamıştır.³⁵

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası’nın ilkelerinden bir tanesi olan zor durumdaki esnaflara yardım etme geleneği ele alındığında; esnafların karşılaştığı bazı sorunlardan bir tanesi de günümüz koşulları ele alındığında ekonomik sorunlardır. Bu durumlarda, eğer ki esnaf mali bir destek talep ederse kredi çekmesine yardımcı olmakta ve rehberlik etmektedirler.³⁶

---

³³ Ali İhsan Bostan, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, Ali İhsan Bostan’ın işyeri, 28 Kasım 2020.

³⁴ Hüseyin Ar, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, ANKESOB binası, 27 Kasım 2020.

³⁵ “ANKESOB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi (UGE)”, Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası, erişim tarihi 4 Aralık 2020.

<http://www.ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=90>.

³⁶ Hüseyin Ar, Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer, ANKESOB binası, 27 Kasım 2020.

Sonuç

Yaygın olarak koltuk döşemeciliği olarak da bilinen bu meslek, tarihte oldukça eskiye dayanır. Günümüzde de faaliyetlerini sürdüren bu mesleğin, eskisi kadar yaygın bir esnaf kitlesi yoktur. Zira makineleşmenin getirdiği yenilikler ve teknolojik gelişmeler sebebiyle popülerliğini kaybetmiştir. Günümüzde bu mesleğin kıymetinin ve inceliklerinin devamını sağlayan en önemli kuruluşlardan bir tanesi Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası'dır. Bu yazıda, Oda'nın; kuruluşu, Ahilik ve Gedik teşkilatlarıyla olan bağı, geçmişten günümüze faaliyetleri, günümüzdeki durumu, döşemecilik sektöründeki yeri ve bu sektörün sorunları incelenmiştir.

KAYNAKÇA

Birincil Kaynaklar:

Ar, Hüseyin. Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer. ANKESOB merkez binası. 27 Kasım 2020.

Bostan, Ali İhsan. Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer. Ali İhsan Bostan'ın işyeri. 28 Kasım 2020.

Yurtkuran, Cemal. Görüşmeyi yapanlar Ali Türker Başar ve Osman Yasin Biçer. Cemal Yurtkutran'ın evi. 1 Aralık 2020.

İkincil Kaynaklar:

Andaç, Faruk. "Osmanlı Döneminde Ahilik Teşkilatı", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (1993): 1-14.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası. "ANKESOB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi (UGE)". Erişim tarihi 4 Aralık, 2020.

<http://ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=90>.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası. "Gedik Teşkilatı". Erişim tarihi 4 Aralık, 2020.

<http://ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=12>.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası. "Mobilya Sektörünün Temel Sorunları". Erişim tarihi 6 Aralık, 2020.

<http://ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=52>.

Ankara Döşemeciler Esnaf ve Sanatkârlar Odası. "Tarihçe". Erişim tarihi 6 Aralık, 2020.

<http://ankdoseme.org.tr/sayfa.php?kod=9>.

Ankara Kalkınma Ajansı resmi sitesi. "Siteler, Mobilya ve Ankara." Erişim tarihi 6 Aralık 2020.

https://www.ankaraka.org.tr/tr/siteler-mobilya-ve-ankara_904.html.

Esnaf Gazetesi. "Derneklerimizi Tanıtıyoruz Döşemeciler Derneği." 1 Kasım 1951.

Hürriyet. "Ahilik Haftası Ne Zaman? 33. Ahilik Haftası Kutlamaları Belli Oldu!" 15 Eylül 2020.

İlter, Rıfat. *Modern Döşemecilik ve Ev Dekorasyonu*. Ankara, 1974.

Kaya, Umut. "Değerler Eğitiminde Bir Meslek Teşkilatı: Ahilik", *Değerler Eğitimi Dergisi*, no. 11/26 (2013): sayfa aralıkları. (erişim 04.12.20).

Kılınç, Mustafa. "Türkiye'de Mesleki Teknik Eğitimi Şekillendiren Eğitim Kurumlarından Ahilik, Gedik, Lonca, Enderun Mektebi'nin Tarihi Gelişimleri." *Vocational Education*. no. 7/4 (2012): 66-68.

Koçtürk, O. Murat ve Meryem Gölalan. "1923-1950 Türkiye Ekonomisinin Yapısal Analizi". *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik* 45, no.2(2010): 48 - 65.

Mahiroğulları, Adnan. "Selçuklu/Osmanlı Döneminde Kurumsal Bir Yapı: Ahilik/Gedik Teşkilatı ve Sosyo-Ekonomik İşlevleri." *Journal of Social Policy Conferences*, no. 0/54 (2011): 140.

Memioğlu, Yasemin. "Türk Kooperatifçiliğinin Dönemsel Analizi (1950-1960 Dönemi)." *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, no. 52 (2017): 903-905.

Ortaylı, İlber. *Bir Ömür Nasıl Yaşanır*. İstanbul: Kronik Kitap, 2019.

Solak, Fahri. *Ahilik Kuruluşu, İlkeleri ve Fonksiyonları*. İstanbul: Hiperlink, 2009.

T.C. Resmî Gazete . "507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun." 17 Mayıs 1991 ve sayı 20874.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri."Döşemeci." Erişim tarihi 6 Aralık 2020.

<https://sozluk.gov.tr/>.